

ĐỒ-VĂN-Y
QUẢN-LÝ
Giá bán nhứt trạch
AN-HÀ
Trọn năm.....5400
Sáu tháng.....3 00
Giá bán riêng nhứt
trình L'APPEL
Trọn năm.....6400
Sáu tháng.....4 00
Giá bán chung hai bên
Trọn năm.....10400
Sáu tháng.....8 00

AN-HÀ-BẢO

MỖI TUẦN XUẤT BẢN GÀY THỨ NĂM
ÉDITION EN QUÔNG DE L'APPEL

Organe d'Informations Agricoles, Commerciales et Industrielles
NHÀ BÁO Ở TẠI ĐƯỜNG—Jalcard Delanoue—Santho
Directeur Politique TRẦN-ĐẮC-NGHĨA

DEPUTÉ LEGAL
INDOCHINE
N° 3957

PHẠM-KY-XUONG
CHỦ-BỘT

Về việc mua bán hay là
mua nhứt-trình hay là gởi
bài đăng báo xin đề thơ
cho M. ĐỒ-VĂN-Y quản-ly

Lúc mua báo xin cá
ngài chiếu cố, gởi số tiền
luôn, bản-quản lấy làm
thâm cảm.

Đừng làm người Có nên tự-tử chẳng?

Theo số điều-tra các nước lớn ở
trên hoàn-cầu thì số người tự sát
mỗi năm mỗi nước từ 1. 2 ngàn
người cho đến 4. 5 ngàn người tuy
nước lớn nhỏ, nước nào cũng có
người tự sát hết thảy.

Trong các nước lại có nước Nhứt
Bổn thì số người tự sát nhiều hơn
hết. Như theo số điều-tra nói trên
đó thì kể từ năm 1909 đến năm 1918
số người tự tử mỗi năm 10, 11, 12
ngàn người; nhưng tưởng nêu từ
năm 1918 đến nay tra ra nửa thì
chắc sẽ nhiều hơn. Thật là người
Nhứt bạo về sự tự-sát quá. Ở xứ
họ có câu sáo-ngữ rằng: "Người
Nhứt sợ chết không phải loài người"
Xem câu sáo-ngữ ấy thì rõ biết cho
họ coi sự chết đáng là thế nào.
Nhiều khi một cơn giận, một sự
bất bình với kẻ lớn bất công hoặc
với người nước khác cường bức
thì họ liền mổ ruột họ phan ra từ
đoạn cho đến nhào ngửa ra chết thì
họ mới thôi. Như thế dạng làm
gương cho kẻ còn sống đừng sợ
chết và giục lòng cho những kẻ ấy
phải liều chết mà chống trả với sự
không công bình và sự cường bức
đó. Ôi! Cái giống người làm sao mà
hung bạo quá thế!

Vậy thì trừ ra nước Nhứt là
nước hung bạo về sự chết ấy thì
trong các nước khác số người tự
sát chẳng phải là ít gì đâu, mà còn
xứ ta đây hàng bữa cũng thường
nghe có hiem những người tự sát
vậy.

Thế thì đừng làm người có nên
tự-tử chẳng?

Chắc sao thì trong anh em cũng
có người nói rằng: làm người mà
tự tử vì nước nhà vì nghĩa khí thì
nên lắm. Như thế sự tự tử của quan
Vô-Tánh và quan Phan-thanh-Giang
xứ ta cũng các quan thuộc
trước mà ta xem thấy trong truyện
Tàu đó.

Về phần tôi thì tôi xin nói rằng:
chẳng hề có lúc nào mà ta nên tự
tử hết.

Vậy trước tôi xin bàn giải vì làm
sao mà người ta chẳng hề khi nào
nên tự tử rồi sau tôi cũng luận đến
cách tự tử của những người vì
nước nhà vì nghĩa khí, như quan
Vô-Tánh, quan Phan-thanh-Giang
là thế nào.

Ta muốn biết tại sao mà ta
chẳng nên tự tử thì ta phải suy
nghĩ tìm kiếm cho biết mạng sống
của ta đây bởi đâu mà ta có, nó qui
hầu thế nào và trọng hệ làm sao.
Tự nhiên bởi không, ta có tạo sấm
cho ta mạng sống dạng chàng? Nếu

ta không thể tạo sấm dạng thì là
vật qui hầu ấy chẳng phải quyền
của ta hủy phá nó cho mất dạng,
một đề quyền đó cho dâng nào cho
ta thì dâng ấy lấy lại, còn nếu ta
lạm-quyền tự sát mạng sống ta thì
ta sẽ bị chủ cái mạng sống ta phạt
ta nặng nề. (Hình phạt đời đời; lúc
nào rảnh tôi sẽ giải về sự hình
phạt này).

Có phải là chame ta cho ta mạng
sống không? câu hỏi này làm cho
phần nhiều anh em bên lương đều
ngơ ngẩn, vì anh em thường tưởng
rằng: hề cha mẹ sanh đẻ ta ra thì
cha mẹ cho ta mạng sống chứ còn
ai nữa. Thế mà tôi xin nói chẳng
phải cha mẹ ta cho ta mạng sống
dạng đâu. Vì nếu như cha mẹ cho
ta dạng mạng sống thì người sẽ
cho ta sống đời đời mà hưởng sự
sang trọng như quyền của cha mẹ
thế gian này chứ người chẳng hề
để cho ta chết đâu. Còn như người
cho ta sống dạng thì hơn sao lúc
ta chết thì người chính khóc la sáu
thăm mà chẳng cho ta sống lại. Một
đến nửa là có nhiều người muốn
sanh con hết sức cho dạng nòi dòng
họ cũng là an gia tài của cải mà
muốn hoài không dạng, còn kẻ thì
con cái nhiều quá sức có lúc họ sợ,
ước ao chẳng muốn đẻ nữa mà
chính cứ đẻ hoài, vậy nếu cha mẹ
có quyền tạo sanh con cái thì họ
đã làm theo cái sở nguyện của họ.
Thầy nhiều khi cha mẹ hay nói
rằng: Tao sanh mấy ra thì mấy
sống chết gì tại nơi tay tao. Những
người nói như vậy là nói nhang.
Thật họ làm cho con họ chết thì
coi họ ra sao; họ có bị điệu-lần vào
khám chăng? Đó là nói luật-dời
mắt xem tường tận cho anh em để
hiểu mà chiêm-nghiệm, đó thời,
chớ tôi mà nói về luật thiêng-liêng
của đảng chí-công (Tạo hóa) để
hình phạt kẻ tiềm quyền Tạo hóa
mà giết mạng sống người thì chắc
làm rợn rùng cho những người
hèn-tin lắm. — Vậy thì cha mẹ có
công cho ta mạng sống mà chẳng
phải chính là người cho ta mạng
sống đâu. Nhưng ta là phận làm
con chẳng phải tưởng cha mẹ ta
chẳng cho ta mạng sống dạng mà
ta lặc lêu niếm con cái với cha mẹ
ta, vì ta phải biết ngoài ra cái ơn
của Đảng cho ta mạng sống, thì
chính còn cái ơn của những người
(cha mẹ) đem mạng sống cho ta và
gìn giữ săn sóc cho đến buổi ta biết
dạng cái mạng sống này là ơn thứ
nhứt trên thế này vậy.

Có phải phạt và thánh thần cho
ta mạng sống không? Anh em bên

Tuần rồi bàn rất hữu-huynh trong
một buổi thụ-lương mà được tiếp
chuyện với nông-nghi-viên Huỳnh-
công, ông và một nhà phủ-hào và
lại là một vị vị nông-gia trong tỉnh
này. Ông có học biện nhiều văn-đề
nghe không biếng chán; như là ông nói
đến câu chuyện đầu các giống lúa mà
nhà-nước đã lấy ra trong 2, 3 năm
nay; thật có nếu đoạn nên đề y vào;
vậy bi-nhân xin biện thuật lại đây cầu
xin nhà-nước xem đến, nếu phải, cũng
nên chấn-chỉnh, các thể lệ cuộc đấu-
lúa trong năm tới cho được vừa lòng
các nông-gia công-cực-nhọc mà đem
lúa đến đầu.

Ông Nghị có biện thuyết như vậy:
ông lấy làm khám phục và khen ngợi
cái ý-kiến của Chánh-phủ bày ra cuộc
đấu lúa lựa giống trong 2, 3 năm rồi
đó lắm. Nhờ vậy mà nông-gia Annam
ngày nay coi nội đã quen ý trong việc
lựa giống lúa mà cây cấy nơi ruộng
của họ. Nhờ cuộc đấu lúa này mà lúa
của các nông-gia hiện nay cũng bớt
một số ruộng. Ông vẫn khen ngợi
luôn và ước ao xin cuộc đấu lúa này
sẽ thi hành hoài hoài mỗi năm, có lẽ
sau này hội lúa xứ Nam-kỳ ta sẽ được
rực rỡ, thứ nào theo thứ này bán
đi các nước sẽ được cao giá như lúa
ở Xiêm-la, ở Miến-diên vậy.

Nhưng mà ông có một ý kiến, ước
ao xin Chánh-phủ chấn-chỉnh cuộc đấu
giống lúa lại cho được hoàn toàn để
làm cho đẹp dạ nông-gia khắp vùng
các chỗ. Là xin mỗi kỳ đấu, Chánh-
phủ ban hành cho lúa ở đồng ruộng
nào thì đấu cùng đồng ruộng này;
vì trong mỗi tỉnh các đồng ruộng, chỗ
thi đấu, chỗ thi gò, hội lúa cây xuống
việc tốt đẹp chẳng hề bằng nhau được
bao giờ. ứng thì một giống lúa mà
đem trồng nơi ruộng gò và đem trồng
nơi ruộng sâu; tới ngay bông trái nhiều
ít, tốt xấu chẳng khi nào mà giống
nhau được. Như trong tỉnh Cần-thơ
đấy, ruộng đất được phân nhiều từ mẫu
thi nhất là trong tổng Định-bảo và 2
phần trong tổng Định-thời và tổng
Bình-lê. Còn mấy tổng kia có chỗ thi
được nữa mất nữa. Duy có tổng Định-
hòa và một hầu tổng An-trường thì
ruộng đất không được tốt hay là nước
phèn làm cho lúa cây xuống mỗi năm
đều bị thua bông, lép trái, tím-hấp.

lương phần nhiều cả thay là người
tôn kinh sùng bái phạt và thánh
thần; nhưng tôi tưởng chắc cho
anh em chẳng dám nói phạt và
thánh thần cho ta mạng sống dạng
đâu, vì mấy ông cũng phải thọ bầm
cái mạng sống trong buổi mấy ông
còn sanh tiền như ta vậy thì này
ông có tài phép nào khi chết rồi mà
cho ta dạng cái mạng sống.

Ấy vậy mạng sống của ta ai cho
và ta phải gìn giữ cách nào mà
chẳng nên tự-giết lấy cái mạng
sống ấy?

(Sau sẽ tiếp)

F. Bùi-công-Hợi

Việc đầu các giống lúa

Một đề-luận-diễn có thể chấn-chỉnh lại được chăng?

Tuần rồi bàn rất hữu-huynh trong
một buổi thụ-lương mà được tiếp
chuyện với nông-nghi-viên Huỳnh-
công, ông và một nhà phủ-hào và
lại là một vị vị nông-gia trong tỉnh
này. Ông có học biện nhiều văn-đề
nghe không biếng chán; như là ông nói
đến câu chuyện đầu các giống lúa mà
nhà-nước đã lấy ra trong 2, 3 năm
nay; thật có nếu đoạn nên đề y vào;
vậy bi-nhân xin biện thuật lại đây cầu
xin nhà-nước xem đến, nếu phải, cũng
nên chấn-chỉnh, các thể lệ cuộc đấu-
lúa trong năm tới cho được vừa lòng
các nông-gia công-cực-nhọc mà đem
lúa đến đầu.

Ông Nghị có biện thuyết như vậy:
ông lấy làm khám phục và khen ngợi
cái ý-kiến của Chánh-phủ bày ra cuộc
đấu lúa lựa giống trong 2, 3 năm rồi
đó lắm. Nhờ vậy mà nông-gia Annam
ngày nay coi nội đã quen ý trong việc
lựa giống lúa mà cây cấy nơi ruộng
của họ. Nhờ cuộc đấu lúa này mà lúa
của các nông-gia hiện nay cũng bớt
một số ruộng. Ông vẫn khen ngợi
luôn và ước ao xin cuộc đấu lúa này
sẽ thi hành hoài hoài mỗi năm, có lẽ
sau này hội lúa xứ Nam-kỳ ta sẽ được
rực rỡ, thứ nào theo thứ này bán
đi các nước sẽ được cao giá như lúa
ở Xiêm-la, ở Miến-diên vậy.

Tuế-Trung

Agents d'Annonces en Europe :
L. MAYENCE & C^h
9, Rue Tronchet, PARIS
19, 21, 23, Ludgate Hill, LONDRES

QUAN Toàn-Quyền mới

Do diễn-lin ở bên Chánh-quốc
danh qua, báo L'OPINION số 7861 đã
ngày 30 Juillet có nói rằng: việc
chọn cử quan Toàn-quyền mới để
thế cho ông Merlin sẽ lãnh phần
hưu tri đường nhân này đã xong.
Ông ALEXANDRE VARENNE thân-sĩ
tỉnh Puy-de-Dôme ở Đại-Pháp
(Député du Puy-de-Dôme) được cử
làm chức Tổng-Thống Toàn-quyền
cối Đông-Pháp (Gouverneur Général
de l'Indochine).

Quan Toàn-quyền ALEXANDRE
VARENNE hiện nay được 55 tuổi
đang làm Thân-sĩ tỉnh Puy de Dôme
lại là Phó-Tổng-trưởng phòng
Hạ Nghị-viên ở Chánh-trị kim thời
bên Đại-Pháp.

Sắc diện ngài xem ra thật là nhơn
từ phúc đức đáng làm một vị chủ-
Tể trong một thuộc địa lớn lao như
cối Đông-Pháp này lắm.

Chúng ta chưa biết được ngày
nào quan tân Toàn-quyền sẽ xuống
làm việc ở Đông-Pháp.

Văn uyên

Hạng-Vô khốc Ngu-Cơ

Thế suy khôn gán sức anh hùng
Tiếp ruyền tiêu sấu lúc trường trung
Gươm-gao cạnh gà khuyến chén cúc
Lo-thư mắng phùng mực mùi thung
Phân sơn luôn bận lòng nhi nữ
Vương bá thêm buồn phần kim cung
Một phúc bị ca ngo-ngân đầy
Năm năm sự nghiệp phải tay không.

Ngu-Cơ hiệt Hạng-Vô

Tư bề quân Hớn - khó loan đang
Sự thế này thời thác mới an
Ba tất hơi rồi thương Sở-chúa
Hai hàng lụy ứa giọt Lưu-Ban
Giữ tình chi sả thân bên-bọt
Lãnh nạn quảng bao vốc ngọc vàng
Dưới trường dăm xin đừng binh-rình
Phân tay quân tướng kéo dân tang.

Than tiếc llang-Tin thơ

Đáng tiếc Hoài-An một lược hầu
Chia cùng Cuo-lô việc lo sầu
Tam-Tần ời hội giang san hết
Yên Triệu thời rồi sự nghiệp đầu
Giòng Bắc cắt ngàn Tề khiếp vía
Sông Ô đỏ đón Hạng rơi đầu
Nên công hà phải gươm đao mạnh
Đền thế ngàn đời để giận sầu.

Thơ chế Hàng-Tin

Nghị lực dâng dâng tại Hớn-trung
Tam-Tần như gió vù cây rung
Đánh Yết-phá Triệu ngàn cân sức
Đẹp Sở an Tề rất lớn công
Nên hội rồng bay dăm sức ngựa
Chưa hay chim thác bỏ quyền cung
Chỉ bằng chước nhiệm Lưu hầu sáng
Thơng thủ Trương-sanh với Xích-Tông

PHẠM-CÔNG-KINH
(lục)

Bên Tàu thất mùa

Tại xứ Hồ-bắc (Hupeh) trời hóng
khô cháy, mùa màng thất bát rất
nhiều. Nhơn dân ở tỉnh này chịu đói
khắc khổ-sở đa số.

Vậy mà mấy chủ chèo không lo; để
lo tranh đấu chém giết nhau mãi thôi,

Xin mở Quốc-trái

Quan Tổng-Thống Toàn-Quyền Đông-Pháp là ông Merlin đã đệ trình một tờ-phức đến Quan Thuộc-địa bộ Tổng-trưởng xin mở một kỳ Quốc-trái nữa ở cõi Đông-Pháp được chi-phí các công-trình trong xứ này.

Nghe lại Quan Tổng-trưởng Thuộc-địa bộ định qua đến tháng Septembre tới sẽ xem xét tờ-phức này.

Thời sự

CANTHO

Còn su còn lủi còn vợ còn chồng, Hết su hết lủi tở hồng cũng hết xe.

Ngô-Di là Thôn-danh ở bên Tào sang qua Nam-Việt từ 1920 tới nay đến Cánh-thor trước còn (làm phở-kỳ) là ở làm công trong tiệm hàng xén, lần hồi tiền từng được một số bạc bấy tám chục đồng; Ngô-Di bèn tách thân ra tính buôn bán một mình hóa may ông Bồn phủ hộ kiểm vốn khá khá được cười vợ lập gia cư; lại không biết chừng có khá nhiều được họ cứ làm ông Ban thì mình cũng ra làm ít năm chơi... cái đó biết chừng ở đâu? chừng ông Bồn cho có mấy hồi... à..!

Ban sơ khách ta làm nghề bán mì-chào rồi lập quán cóc bán nước đá xi-rô, một ngày một khá, khách ta lại có bán thêm thuốc tây, rượu, món này món nọ trong quán coi ra cũng được vài ba trăm vốn liếng. Có tiền rồi thì phải có vợ đem hôm vợ chồng hủ hỉ chuyện vãn cho vui, bởi vậy: khách ta mới kiếm được một nàng gai vườn đem về kết cấu. Cùng nhau chẳng chiều, mặng nghĩa ai ăn, khách thương nằng vì cặp nhàn rất hữu tình, miệng cười có duyên nghiêng quán đồ đồ, vì cái đầu tóc 2 vòng một ngon nhỏ nhỏ cong cong lại như là cái mình xà uổng khúc làm cho khách mê-mẩn tâm hồn. — Ngô-Di lại có cái tánh hay sanh sự nhiều đều, hay là quí dục hư, hay là tại dụng con bầy này mà sanh ra chuyện xúi xẻo... không biết (?). Buồn bán thì buồn bán mà chơi bởi cũng chơi bởi, cách chừng vài tháng nay, ai dục khách ta theo liêu "tam yêu túc lượng". Nói cho phải con bầy cũng căng giàng nhiều lần, khách vì thua lỗ phải theo, theo theo đến nay vốn liếng coi mới gần sập.

Đêm 27 Juillet này, họ con bầy thấy thế không xong, nên thừa lúc khách đi vắng, một mình chỉ ta ở nhà, bèn gộp nhóm quần áo tiền bạc; 36 chiếc có một chiếc hay là đi không thêm nói trước.

Chứng khách ta hay được, thì con bầy đã đi xa; lúc bấy giờ mới biết ăn nạng, nghĩ lại cũng con thương con bầy, nên khách ta không đi thưa có bớt chi; để thừng thừng kiếm vợ đem về lo làm ăn lập khác.

Omôn

AN CƯỚI ĐÁNH NGƯỜI

Trong đêm 30 rạng mặt 31 Juillet rồi đây, độ lúc 12 giờ khuya có một dân an cướp, đi mấy tên thì không biết được, mà có súng, áp đến đánh nhà tên Trần-văn-Mẹo kêu là hai Máo buôn bán ở làng Thới-long (Omôn). An cướp vào nhà bừa tũ lực soát khuân đồ; may vì vợ chồng hai Máo thoát được ra ngoài chạy la làng tiếp cứu, nhưng chẳng ai dám vô tiếp, vì bởi an cướp có súng bắn lên, ai cũng phải sợ.

Có một điều rất lạ là có đồn cai lính ở thủ trong làng cách nhà hai Máo chừng 7 trăm thước Langsa, mà an cướp đánh và lục soát lấy đồ lâu trôi nửa giờ, tiếng súng bắn vang, mà không thấy cai lính đem súng đến tiếp cứu, để chứng an cướp buôn mạt đất rồi, mới xách súng đến và nói không hay, không biết gì hết (?) như thế thì ban đêm có khi cả thấy trong đồn này mạt ngủ khi không canh gác gì hết sao chứ (?) nếu thế mà gât, sao súng an cướp bắn đội mà không nghe???

Tài gia tính mất quần áo đồ đạc vàng bạc hết thấy trên 1.000\$. Vì hai Máo là người có trại cửa và bán hàng xén.

Tân-an

TIỀN CỬU HẬU HẠN GÌ SAO CHỜ

Tên Nguyễn-văn-Hưng 25 tuổi ở từ mới ra, trước bị kén ăn về tội ăn cắp súng sáu, không rõ nó có thù oán chi với tên Phan-văn-Ty 32 tuổi làm đầu bếp nấu ăn; nên chỉ ngày 28 Juillet rồi đây: Hưng đi chợ gặp mặt Ty thì Hưng lườm lườm cầm dao nom theo chém Ty. — Tội nghiệp cho Ty thấy vậy sợ, (mà sợ cũng không khỏi) bèn chạy vô tiệm chẹo Huy-hà-lân mà trốn, Hưng rượt theo nam được Ty chém luôn mấy dao, chừng ai nấy áp lại bắt được thăng hung bạo này, thì tên Ty đã bị trọng tích máu rơi lại lạng. Lính bắt tên Hưng về bót, rồi đem Ty vô nhà thương điều trị.

Sốctrăng

BỎ QUÊN ĐỒ TRÊN XE KHÔNG LO MẤT

Hôm tuần rồi như lúc rảnh rang ngày giờ, tôi cùng đôi ba bạn tôi mới rủ nhau đi bước lên đất Saigon là chốn đó hội phiên ba, nhiều cái thú vui cảnh lạ, trước hừng cảnh tỉnh, sau thăm một người bằng hữu của tôi là M. T... télégraphiste, vì bấy lâu xa cách. Có câu hát rằng: dầu vui thì từ bằng xứ Saigon, dưới sông tàu chạy trên bờ xe đưa. Thiệt là:

Đập đầu tài tử giai nhơn

Ngựa xe như nước áo quần như nêm

Chiều chiều lủ bầy, chòm ba, xe xe ngựa ngựa lại lại qua qua trên con đường người ngoạn cảnh liên liên chẳng dứt, nếu ai là người từ bấy lâu nay chưa từng đi bước đến cũng phải say vì cảnh vì tình, mà chớ.

Chừng thăm viếng rồi, tôi với bạn tôi cùng nhau đi bước ra về, khi ra tại bến xe mua giấy rồi lên xe lựa chỗ ngồi đầu đó xong xuôi, coi lại mới biết chủ hãng này là ông Ng-v-L... dit Ba Quế (Sốctrăng) thì lòng có chút mừng thầm vì ông là người hiền lành. Chừng xe về tới Sốctrăng thì đôi xe sang hành khách, khi xe vừa đậu thì tôi mau chơn xuống xe đi lại tiệm mua ít món đồ đem về nhà có việc cần dùng; chừng tôi lại thì người chauffeur thúc hồi biểu mau mau lên xe đi kéo trẻ; vì xe lấy thợ từ theo phép phải chạy cho đúng giờ chẳng dám để trễ.

Trong lúc thúc hối đó tôi mau bước lên xe, chừng về tới nhà xuống xe xách valise đồ đạc xuống xem lại thì mất hết một cái nón casque trắng của tôi mua tại Saigon; trong lúc sang xe lộn xộn mà tôi quên phứt. Cách mấy ngày sau có dịp đi Sốctrăng thì liền lại háng hỏi thăm mấy người làm công trong hãng coi ông Ng-v-L... là ai vì bấy lâu tôi cũng từng nghe danh mà không may mắn dịp nào gặp mặt.

Khi tôi bước lại thì lẽ cũng ông nói cách khiêm nhượng; tôi cho ông hay rằng: cách mấy ngày trước tôi có dịp đi Saigon về bỏ quên một cái nón casque trắng trên xe hãng của ông mà không biết còn hay mất, như còn thì ông vui lòng cho tôi lại tôi thăm cảm tạ, khi tôi vừa dứt lời thì ông vội vả kêu người làm công của ông lấy cái nón đem ra và nói cùng tôi một cách vui vẻ rằng: cái món đồ mất đây tôi dư biết cũng một người hành khách nào đó bỏ quên, như phải của thầy thì thầy lấy lại, hãng xe của tôi từ bấy lâu nếu ai có quên vật chi trong xe tôi thì cứ lấy lại cho người chủ mất đồ lại kiểm rồi tôi trả lại, nói vừa dứt lời rồi ông liền đưa cái nón lại cho tôi.

Vì lòng tôi của Ng-v-L... dit Ba Quế nên tôi tỏ ít hàng trong qui báo An-hà cho đồng bang hay rằng: từ này về sau ai có dịp đi Saigon hoặc đi đâu cũng nên lựa cho được xe của ông Ng-v-L... dit Ba Quế ở Sốctrăng mà đi vì ruid bỏ quên đồ trên xe không lo mất, lại ông khéo sắp đặt mấy người đi xe của ông đối đãi với hành khách trên xe đủ để nghi khuôn phép.

Nguyễn-Lực-Trước dit Mai ex: Rédacteur Phuloc (Sốctrăng)

CÓ ÍCH CHO Nhà buôn Annam

Mấy năm sau đây người Annam ta ra buôn bán coi một ngày một đông mà trong số ấy cũng có người nên nghiệp.

Song sánh với nhà buôn Tây thì nhà buôn Annam ta hãy còn kém sút lắm, mà như là trong việc biên-chép sổ-sách thì thiệt là khuyết-diểm.

Tôi thăm nghĩ: việc biên chép là việc rất cần cho nhà buôn, cho nên biên-chép mà không đúng cách là một điều trở-ngại cho cuộc sanh-ly của mình.

Nên tôi có soạn một cuốn sách quốc ngữ, tựa đề *Phép biên chép sổ sách buôn bán*, lược giải các điều cần ích về nghề làm sổ-sách theo *Kiểm-thời*. Người buôn bán mà làm sổ-sách theo cách chỉ dẫn trong sách này đã ít mất ngày giờ mà sổ-sách được rành-rẻ phân-minh. Sách này từ ngày xuất bản đến giờ cũng được đặt dụng, trong

PROVINCE DE CANTHO

AVIS D'ADJUDICATION

Lieu, date et heure de l'adjudication: Bureau de l'Inspection de Cantho, le 20 Aout 1925 à 9 heures du matin.

OBJET: Construction d'une Maison commune au village de Nhơn-di (Cantho).

Importance approximative..... 12.033\$00

Cautionnements provisoire et définitif..... 200\$00 et 400\$00

Bureau où le cahier des charges peut être consulté: Bureaux de l'Inspection de Cantho, bureau de la Subdivision des Travaux Publics de Cantho et au 4e bureau du Gouvernement de la Cochinchine à Saigon.

Cantho, le 12 Juin 1925

L'Administrateur

yếu đuối
vãng vọt

GÂY MÔN

Thước SIROP de
DESCHIENS

có huyết bổ

Tám cho sang tạo máu men, ấy là một vị thuốc cứu đời không thể thiếu. Thuốc này hiệu nghiệm hơn bất kỳ vị thuốc nào khác. Có nhà thuốc tại thành phố và ở các tỉnh. Tên người ra tay: DESCHIENS, y sĩ và nhà thuốc.

Xà-Bong Cadum dùng rửa rồi thì khô rồi, nên ít hao dùng lâu bằng hai các thứ xà-bong khác.

Nam ngoài Bắc nhiều vị thương-gia mua về xem ai cũng nhận là một cuốn sách có ích cho nhà buôn Annam.

Giá bán mỗi cuốn là..... 1\$00

Phụ tiền gửi..... 0.18

AI muốn mua xin để thư cho M. Đỗ-văn-Y Quán-Lý An-Hà ấn quán Cánh-thor.

ANCIENNE MAISON AKOUNE
Epicerie Mercerie
Ban Ly-Seng
dit Vang-Lai-Thanh
HUYNH-SANH, propriétaire
31, Rue du Quai. — Cantho-ville
Téléphone: n° 24
Maison vendant
Le meilleur marche

Consommations sur place

Alimentation générale
Vins fins, Vins de table et liqueur de toute marque en caisses et en bouteilles
Conserves alimentaire de 1re marque
Arrivage à chaque courrier de France:
FROMAGE Gruyère en meule.

GLACE

Parfumerie marques les plus connues
Verrerie et cristallerie de luxe et ordinaire

TABACS, CIGARETTES ET CIGARES
Expéditions soignées et rapides dans l'intérieur

MAISON DE CONFIANCE

Còn gì vui thú bằng?

Thật vậy, trong buổi phong tôi tục bại, đức kém hạnh suy, luân tở ường điên đảo này mà chừ tồn được một quyền tiêu-thuyết nào, hoặc một quyền tuồng cải lương nào mà có bỏ chi dặng một vài về dượng đức dục và tri dục của chừ tồn và con cháu chừ tồn thì còn gì vui thú bằng.

Phải vậy chăng chừ tồn???

Nếu như chừ tồn công nhận lời của ký-giả nói trên kia là hủ ly, tại chừ tồn hãy hỏi mua cho được tuồng cải lương mới xuất bản nhân đề "Tiết liêu Lương duyên" của tác-giả Lâm-doan-Chánh (Cánh-răng) mà ngâm nga, ca, đọc cho con cháu gái nua nghe, tại chừ tồn sẽ dặng tại chí, vừa lòng, êm tai, đẹp mắt.

Tại chừ tồn, tại ra có năm cái bạc mà chừ tồn mua dặng sự khoái lạc hàng ngày, tại chừ tồn há đi nó tiếc sao???

Kuông, không đâu, chừ tồn không nề bao giờ đi tiếc vậy đâu, ký-giả dầy dăm quyết.

Bởi ký-giả dầy quyết, nên ký-giả chẳng nài thất công tổn của, xuất bản bốn tuồng "Tiết liêu Lương duyên" này, mong rằng chừ tồn chẳng phụ thì mai sau ký-giả sẽ còn xuất bản nhiều bốn tuồng có giá trị hơn nữa.

Mong thay! Mong lắm thay!!

Tuồng "Tiết liêu Lương duyên", nay đã in rồi, dầy ngót trăm trang, giấy tốt, phía sau có phụ thêm hai bài "Nữ-jun trong huyền" của cô Bạch-Tuyết. Hay lắm! hay lắm!! mua xem, bỏ qua rất nùng.

Tuồng này có trữ bán khắp các nhà buôn sách trong xứ Nam-kỳ và tại nhà của ký-giả, giá mỗi quyển là năm cái, ở xa phụ thêm một cái hai tiền gửi.

Mua sĩ có hae hồng nhiều, hãy mua thương nghị cùng người chủ bốn.

Có gởi thư mua xin để như vậy:

M. Lâm-nguyên-Si, Instituteur à Cánh-răng (Cánh-thor).

AI MÀ DÙNG THUỐC HƯON của ông Lương-y DEHAUT

mà XỒ thì chẳng cần chi phải

CỦ' ẮN

và ăn dượng trong phòng. Thuốc hươn này để uống làm và đã mau xỏ lại xỏ rất êm thấm.

Bán tại Nhà ông Lương-y DEHAUT, 147, Faubg. St-Denis, Paris, và khắp trong các tiệm thuốc đồ có bán.

ĐÀ SỬA LẠI Hay hơn kỳ trước!

Tuồng Bửu-Cánh-Trùng-Duyên kỳ trước in ra không mấy kỷ, sai trật nhiều chỗ, vì người chủ bốn lúc đó phải bịnh nên không thể sửa bài vở sau khi ấn công sắp chữ, vậy mà 4.000 cuốn ra đời không đầy một tháng mà bán còn hết thay, hườn là hôm nay, đã sửa lại rất kỹ càng:

ĐỐI ĐÁP XƯƠI NHƯ NƯỚC

CA NGÂM NGŨA TỰ ĐƯƠNG

lẽ nào anh em lại đi phụ sao? — Công ký nhiều hơn kỳ trước nên để giá là 0\$50 mặc hơn kỳ trước một cái mà đáng hơn kỳ trước bội phần. Mà tuồng người mình cũng không phải phân biệt giá cả cuốn sách hơn là cái giá trị cuốn sách.

In kỹ nhĩ: 5.000 cuốn đã để bán tại:

Chợmới — Saigon: Nguyễn-thị-Hai, Lê-Mai và Lê-phước-Thành.

Cánh-thor: Bùi-hữu-Huân và An-Hà-ấn-quán. Cánh-răng: Nguyễn-bá-Thọ và Xà-Thọ.

Longxuyen: Tăng-kim-Tiết, Trầm-Khuê và Nhơn-Thuần.

Sốctrăng: Phước-Nguyên và Nguyễn-hòa-Võ. Bảixâu: Hà-tài-Lợi.

Bàclieu: Đức-Mậu và Lân-Phát. Càmau: Trương-hòa-Hiền

Hãy nhớ!

Nơi người chủ bốn thuốc hươn này và CHO AI TÁC CA.

AI muốn mua sĩ Tang-Dại-giả-gái và Bửu-Cánh-Trùng-Duyên thì hãy viết thư cho M. Félix Mong-Trần, đã dời chỗ ở về Cánh-thor, Boulevard Delanoue ngang hãng xe Trần-Bất-Nghĩa nhà số 41 mà thương nghị thì được vui lòng chẳng sai.

Tuồng Tang-Dại-Cầu-Hôn đương in cũng gần rồi.

Ai đau con mắt?

Có một ông thầy danh y lịch trị về bịnh đau con mắt: nhấm có cườm vậy cả, kéo nịy chẳng lặn lặn... miêng là còn thấy bóng đèn, tại tại dặng, một phương thuốc cất n' n thần hiệu đã trị dư trăm người rồi.

Nghe vì tiệm dặng phương thuốc hay công phu chẳng để lại dấu nhem đi chẳng chịu phỏ bày ra mà giúp ích cho nhau ấy là người có tội lỗi chung với xã hội.

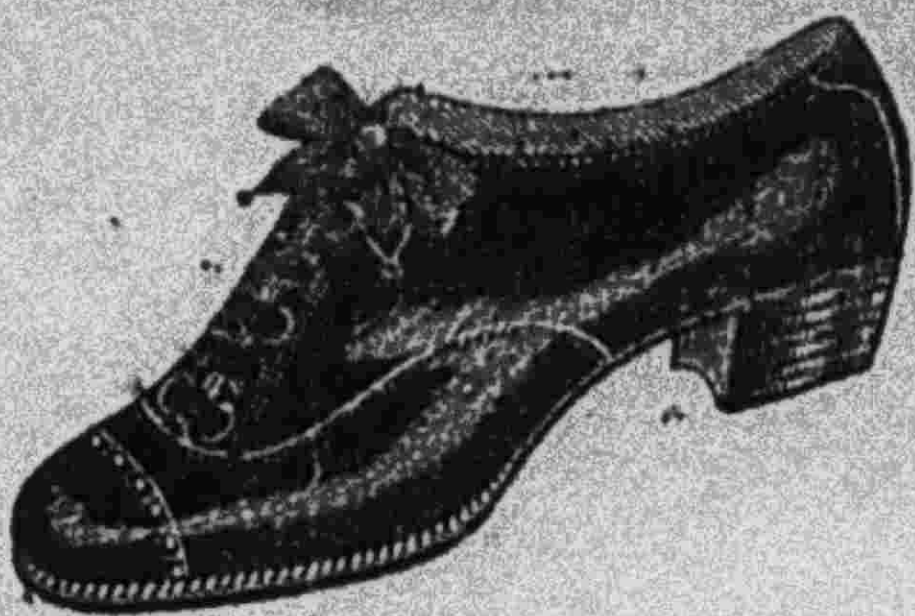
Cứ theo lời rao này khắc hẳn, với hơn dưng y, nghề hay qui hơn tiền bạc.

Vậy ai có mấy chứng bịnh nói trên đây muốn rước thầy trị cho lành bịnh hãy viết thư hỏi ngay Monsieur Trần-quang-Minh Pharmacie Centrale à Bàclieu thì tiệm này sẵn lòng chỉ giùm cho, còn như người nào có quả bàng vì thì trị giùm làm phước không tính tiền chi hết.

TRẦN-QUANG-MINH

7, Rue des Caisses—Hanoi

CATALOGUE FRANCO SUR DEMANDE

500.000 quang

Ai nuncio thử số mạng lần đầu trong nháy mắt thì mua macoat 20 quang
 đóng cho **BANQUE DE CRÉDIT COLONIAL, RUE PAPÈRE, MARSEILLE,**
 (FRANCE), còn sau số dòng 10 tháng nôi thaug 30 quang nữa, Trời nêo lại có
 biết chừng đâu, nên làm từ rầu !

Cru Truong-đa
1er clerc de Me Dartiguenaw avocat
Saigon

thuộc này bảo chế tại: Spécialité
er, 25 rue St Ferdinand, Paris 17 -
ó bán trong các nhà thuốc này

500.000 *quang*

BANQUE NOUVELLE. 8 Rue Papère 8, Marseille (France)
 Tồn sau đông 16 tháng, mỗi tháng 20 quan, thì mình được làm chủ tịch viếng
 các số của mình mà chờ ngày trúng lãnh tiền.

Sách này cốt là nói về luật pháp nhưng sách đặt-dã thì theo lối tiểu-thuyết, cũng có lúc bi-ai có hồi bi-lạc như trong các tiểu thuyết khác vậy. Rồi cho nên sách

Già molti cuori OSLC

Nguyễn-thời-San.—Thợ dổi ván

mua nhiều về bán lại sẽ tin huê hồng]

TIẾP THEO

Tên của cha đưa cửa hôm mai,
 Ở nơi nông đắp lạch, những ai đó chờ?
 Này con, cùng khinh bất như phụng
 mao, con hãy nghe theo lời cha mừa
 cha ở trên núi, nghỉ vài ngày rồi kịp
 thăm cha nhà trong, con phải trở lại
 nơi đó để cha chờ; chờ bỏ ruộng
 này, nương này bỗng uống rượu năm
 sáu ấm trường. Con ơi! chờ như cha

Thấy cái nhè hữu-Tri thời mấy lời
đầy, phúc sắc mặt thấy chẳng vui đáp
lời: con còn nhỏ, việc thấy của con
bên xa, xưa vua Cao-Tôn cùng ông
Thế-Phổ, công vi xử bề mặt bại coi;
nên như cha, trên chẳng bằng vua Lã,
trước không bị ông Tể, có lẽ nào cho khỏi
đau sự lỗi lầm; huống chi là nể con
mới từ-trước; mà phải năm đại chưa

Ấy cha phân biệt đều tả chánh cho con nghe đó thôi! Con: con: thân có danh tủa phả có, vậy con khá trong cái thân danh... - Ấ cha mới nhớ lại, chàng Huỳnh-thiện-Nhà là con của di-tử mầy, đề cha dạy nó qua với cha, nó cũng là một đứa tánh ý bất thiệp mà trung hậu lắm. Từ ngày di-dược mầy khuất rồi, nó theo ông nội nó; ông ông nó già cả yếu đuối mà lại nguôi. Thôi, cha rước hết cả hai về nhà cấp dưỡng từ từ, chớ có phải vì

Vị Tôn-thần rầu vàng,
Còn Huỳnh-thiện-Nhi, thấy thấy cái

Và Thiện-Nhi là tay thiệp lệp, ngon
tư lãnh lợi mà có dạ thật thà. Lần lần
bấy thủy tinh nứt thủng bầu ôn hòa
của Thiện-Nhi, các việc trong nhà phụ
đội tay Thiện-Nhi tháo phất.

Qua tháng sáu, năm ngày lã lờn;
bấy Cai tính đi tìm phần nỏ còn
gặp thấy; nên thấy phũ thối mọi việc
và cho Thiện-Nhi coi sóc. Rồi thấy:

(Sau sẽ tiếp)

NGUYEN-CHÍ-HÒA, Kính mời

"LỐI BƯỚC PHONG NH" quyển thứ
mười in rồi, c bán tại nhà :
"An-Hà ẤN-QUA CANTHO".
Quyển này là quyển mới tin chư khán
quan mua xem cho tập hữ.

L'Imprimerie